

Aan
Van

Minister van BZK
DGOBDR/DenB/PAW

nota

Kamerbrief over verbetering van bestaande maatregelen om transparantie van publieke besluitvorming te verbeteren en de uitkomsten van het stakeholdertraject over het transparantieregister

TER BESLUITVORMING

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2025-0000556718

Datum
17 september 2025

Opgesteld door
[Redacted]

Samengewerkt met
CZW/AenO/JenV/AZ

Bijlage(n)
2

Aanleiding

- In het commissiedebat van 12 maart jl. ging uw ambtsvoorganger in debat met de TK over de kabinetsreactie op het rapport 'Mozaïek van Belangen' over instrumenten om de transparantie van besluitvorming te bevorderen. In dit debat heeft zij toegezegd de Kamer na de zomer te informeren over de verbetering van de openbaarmaking van de agenda's van bewindspersonen en de uitkomsten van het stakeholdertraject met belanghebbenden over de vraag hoe een lobbyregister er in Nederland uit zou kunnen zien, mocht daartoe worden besloten.
- In de afgelopen maanden zijn de openbare agenda's van bewindspersonen (enigszins) verbeterd en heeft de Argumentenfabriek in opdracht van BZK een 'stakeholdertraject lobbyregister' met een diverse groep belanghebbenden begeleid.
- Op 12 juni jl. heeft de TK in het tweeminutendebat integriteit openbaar bestuur enkele moties aangenomen, over de openbare agenda's van bewindspersonen, lobbyparagrafen in memories van toelichting bij wetsvoorstellen, en de invoering van een lobbyregister naar Iers model per wet voor september 2026.

Geadviseerd besluit

- Akkoord gaan met bijgaande concept-brief en verzending aan de TK.
- De keuze omtrent een lobby- of transparantieregister overlaten aan het nieuwe kabinet.
- Op donderdag 25 september is de laatste procedurevergadering van de commissie BiZa voorafgaand aan het verkiezingsreces. Idealiter wordt de brief tijdig hiervoor verstuurd (uiterlijk maandag a.s.). Mocht u echter eerst intern over dit onderwerp en deze brief van gedachten willen wisselen, dan kan dat tijdens het PO OBDR op woensdag 24 september.

Kern

Deze brief is opgedeeld in de volgende vier delen.

1. Allereerst gaat u in op de verbeteringen van bestaande instrumenten, waaronder openbare agenda's die de afgelopen maanden zijn doorgevoerd.
 - a. De openbare agenda's worden vanaf nu in beginsel alleen gepubliceerd als de informatie correct is aangeleverd bij het ministerie van AZ. Daarmee geeft u uitvoering aan de motie-

Chakor (Kamerstuk 28 844, nr. 288), die de regering verzoekt om duidelijk te maken welk ministerie verantwoordelijk is voor de centrale regie op het bijhouden en publiceren van de openbare agenda's van bewindspersonen, welk orgaan of welke functionaris bevoegd is om ze hierop aan te spreken, en welke maatregelen getroffen worden die leiden tot structurele verbetering van de agenda's. U geeft ook uitvoering aan de motie-Koekkoek/Chakor (Kamerstukken II, 2024/25, 36 600-VII, nr. 44), over scenario's om het bijhouden van de openbare agenda's te verbeteren. De Open State Foundation (OSF) heeft geconstateerd dat vooralsnog slechts gemiddeld 30 % van de openbare agenda's van bewindspersonen goed wordt bijgehouden.

Onze referentie
2025-0000556718

Datum

- b. Het portaal wetgevingskalender is verbeterd, zodat inbreng van externen die op een andere wijze dan via internetconsultatie binnenkomt op één plek geraadpleegd kan worden. U gaat te zijner tijd de Aanwijzingen voor de regelgeving en de schrijfwijzer voor de memories van toelichting aanpassen, samen met de staatssecretaris Rechtsbescherming, om de lobbyparagrafen in memories van toelichting bij wetsvoorstellen te verbeteren. Zo geeft u opvolging aan de motie van het lid Chakor over de verbetering van de lobbyparagraaf bij wetgeving (Kamerstuk II 2024/25, 28 844, nr. 287).
 - c. U noemt ook de openbare beslisnota's en het Beleidskompas als mogelijke instrumenten om de inbreng van externen tijdens het beleidsproces inzichtelijk te maken.
2. U informeert de Kamer over de voortgang van de Europese onderhandelingen over de transparantierichtlijn uit het *Defence of Democracy package*, over de registratie van belangenvertegenwoordigingsactiviteiten vanuit landen buiten de EU. De onderhandelingen zijn nog gaande, maar het lijkt erop dat zich een consensus vormt onder de lidstaten voor minimale harmonisatie. Dit betekent dat er mogelijk vanuit Europa een verplichting aan lidstaten zal worden opgelegd om een register voor activiteiten vanuit landen buiten de EU te ontwikkelen, maar dat lidstaten ruimte hebben in de vormgeving ervan.
 3. U behandelt de belangrijkste uitkomsten van het 'stakeholdertraject lobbyregister', in opdracht van BZK uitgevoerd door de Argumentenfabriek, over de vraag welke mogelijke eisen en aandachtspunten de deelnemers zien voor de ontwikkeling van een lobbyregister in Nederland, mocht het daartoe komen.
 4. U schrijft dat dit kabinet de uitvoering van de door de TK aangenomen motie Dassen/Van Waveren (Kamerstukken II 2024/25, 28 844, nr. 293) om zo snel mogelijk met een wetsvoorstel te komen voor de invoering van een lobbyregister naar Iers model, met een uiterlijke inwerkingtreding op 1 september 2026, laat aan het volgende, missionaire kabinet. Dat kan daarbij ook met uitkomsten van het stakeholdertraject betrekken.

Toelichting

- Vlak voor het zomerreces 2025 nam de TK met tweederde meerderheid een motie aan (VVD en BBB stemden tegen), die vroeg om bij wet een lobbyregister naar Iers model in te voeren, uiterlijk per 1 september 2026.

- In voorgaande jaren heeft de TK ook moties aangenomen die vroegen om een lobbyregister naar Iers model. Uitvoering daarvan heeft het huidige kabinet, evenals het voorgaande, afgehouden met als reden geen extra bureaucratie te willen optuigen waarvan de meerwaarde niet vaststaat. Daarom is ingezet op verbetering van *bestaande* instrumenten die de transparantie bevorderen (openbare agenda's bewindspersonen, lobbyparagrafen bij wetgeving, openbare beslisnota's). Het kabinetsstandpunt was mede ingegeven door een rapport van prof. Braun (Afwegingskader Legitieme Belangenvertegenwoordiging). Later adviseerde zij echter om toch, aanvullend op bestaande instrumenten, een vorm van een lobbyregister in te voeren (in het rapport Mozaïek van Belangen). Uit dit tweede rapport van Braun bleek dat de bestaande instrumenten maar beperkt inzicht bieden in de inbreng van externen bij publieke besluitvorming.
- Het lobbyregister in Ierland is een van de meest robuuste vormen van een register: het is bij wet ingesteld en heeft betrekking op contacten tussen externen en bewindspersonen, parlementsleden en ambtenaren. Een onafhankelijk orgaan houdt toezicht op de naleving van de regels en kan sancties opleggen.
- Hoewel de TK de motie uitgevoerd wil zien, lijkt het gezien de politieke constellatie aangewezen om de opvolging over te laten aan het nieuwe kabinet. De uitkomsten van het stakeholdertraject kunnen dan t.z.t. eveneens worden betrokken bij de besluitvorming over een register.

Onze referentie

2025-0000556718

Datum

Politieke context

- Het Hoofdlijnenakkoord en het Regeerprogramma gaan uit van meer transparantie door bewindspersonen. Vooral voor NSC was dit een belangrijk onderwerp.
- De Raad van Europa (GRECO) en de Europese Unie sporen Nederland aan om transparanter te zijn over contacten tussen bewindspersonen en externen, maar leggen geen verplichting tot een register op.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Brief over transparantie van publieke besluitvorming	
2	Resultaten denktraject de Argumentenfabriek	